

SUWANU
EUROPE

**РЕГИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ЗА НАСЪРЧАВАНЕ ПОВТОРНОТО
ИЗПОЛЗВАНЕ НА ВОДИТЕ ЗА НАПОЯВАНЕ**

Доц. Стефан Шилев
Аграрен университет – Пловдив

Предпоставки за използването на алтернативни източници за напояване

- Необичайни климатични явления изразяващи се в периоди на засушаване и периоди с порои и наводнения;
- Недостиг на вода (климатични, организационни, географски и др. причини);
- Наличие на огромен воден ресурс от ГПСОВ и ЛПСОВ от хранително-вкусовата промишленост (JRC, 2014);
- Повторното използването на водите ще намали натиска върху традиционните източници (повърхностни и подземни водни тела);
- Необходимост от преминаване към кръгова икономика, и насърчаване на повторното използване на водата за напояване в селското стопанство (ЕП и ЕК);
- Приет Регламент 741/2020 за минималните изисквания за повторното използване на водите за напояване в селското стопанство.

- Силна подкрепа от ЕП, ЕК и ЕС за намиране на алтернативи на традиционното напояване с цел увеличаване на добивите и превръщане на отпадъците в ресурси.
- Пречистените отпадъчни води от ГПСОВ, зауствани в реките трябва да отговарят на изискванията на Наредба 6/2000, Приложение 3 (БПК₅ – 25 mg.l⁻¹, ХПК – 125 mg.l⁻¹, НВ – 35 mg.l⁻¹), премахвайки много хранителни вещества и освобождавайки ресурса.

Разработване на РЕГИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ за насърчаване на повторното използване

- Разработен е Общ (генерален) план за действие, основа за регионалния;
- Оценените като най-съществени пречки в SWOT и PEST анализите се категоризираха в осем „проблемни области“ (ПО):
 - ПО 1: Оптимизиране на земеползването чрез структурни инвестиции;
 - ПО 2: Осигуряване на постоянно водоснабдяване;
 - ПО 3: Наличие на подходящи технологии за пречистване, осигуряващи постоянно високо качество на регенерирана вода;
 - ПО 4: Законодателство, което насърчава използването на регенерирана вода;
 - ПО 5: Създаване на т.нар. „водни общности“ от земеделски производители, операторите на ПСОВ, др. заинтересованите страни;

Он-лайн семинар “Перспективи пред повторното използване на водите за напояване в земеделието”, 26.01.2021

vi) ПО 6: Икономически аспекти:

- цената на регенерираната вода не е конкурентна с другите водоизточници;
- разходите за получаване на регенерирана вода (съхранение, пречистване, дистрибуция) може да са високи за потребителите ѝ;

vii) ПО 7: Позитивно отношение към използването на регенерирана вода в земеделието;

viii) ПО 8: Наличие на политическата подкрепа и лобиране, поради много бюрократични спънки в публичния сектор.

ЕТАПИ НА РАЗРАБОТВАНЕ НА РПД

ПЪРВИ ВАРИАНТ

изпратен на членовете на РРГ с цел получаване на обратна връзка, корекции и предлагане на нови дейности в него.

постъпилите отзиви от РРГ и структуриране на коригирания план беше оформена

ВТОРИ ВАРИАНТ

се изпрати на външни експерти за SuWaNuEurope за кръстосана проверка

Проведе се присъствена среща на РРГ за обсъждане на предложените промени

ТРЕТИ ВАРИАНТ НА РПД

разпространение между ключовите участници в сферата, заинтересованите страни и широката общественост

Изпълнение на РПД и постигане на индикаторите до приключване на проекта и след това

РЕГИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

за насърчаване на повторното използване на водите за напояване

ПРАВНА РАМКА

Цел: Европейската и национална правна рамка насърчава използването на регенерирани води в селското стопанство.

Резултат:

1. Националното законодателство съответства на европейското законодателство относно пречистването на отпадъчните води и повторната употреба на регенерираните води

Действия:

1.1 Провеждане на консултации от страна на държавните органи с местни организации, свързани със селското стопанство, управлението и използването на водите, вкл. със сдружения за напояване.

1.2 Провеждане на консултации със заинтересованите лица за изясняване на необходимостта от оторизиране или не на единен орган при издаване на разрешително и по отношение на контрола върху повторната употреба на вода в земеделието, както и обслужване на едно гише.

Резултат:

2. Прилагат се строги регулации сред европейските и националните законодателни рамки относно стандартите за качество на регенерираната вода.

Действия:

2.1. Транспониране на изисквания за планиране на риска, емисионните ограничения, честотата на мониторинга с цел опазване на компонентите на околната среда от замърсяване и обсъждане на конкретните специфики за страната ни.

Резултат:

3. Подобрени практики за управление на водите във връзка с изпълнението на Националната стратегия за адаптация към изменението на климата до 2030 г.

Действия:

3.1. Разпространение на практиките от проекта SuWaNuEurope: за управление, за гарантиране ефективното използване на водата, вкл. намаляване на загубите на вода, за подобряване на практиките и ефективността на напояването, както и за регенериране или съхраняване на водата.

3.2. Подпомагане при изпълнението на Националната стратегия за адаптация към изменението на климата чрез колективните действия от страна на: i) публичния сектор (компетентните структури в системата на МЗХГ); ii) земеделските производители и техните браншови организации; iii) академичните среди и научноизследователските институти; iv) други.

АДМИНИСТРАТИВНИ ПРОЦЕДУРИ

Цел: Адекватни административни процедури за използването на регенерирана вода за напояване в селското стопанство.

Резултат:

1. Издаването на разрешително за използване на регенерирани води за напояване се извършва по бързи и опростени процедури, с ниска себестойност, защитаващи интересите на земеделците, но и осигуряващи защита на околната среда от замърсяване.

Действия:

- 1.1. Разяснителни кампании сред генераторите на отпадъчни води и сред крайните ползватели на регенерираните води относно административните процедури.
- 1.2. Активно участие в разработването, обсъждането и приемането на Правилник за работа на компетентния орган по напояване с регенерирани води.
- 1.3. Обучение на администрацията чрез *on-line* курсовете за наличие на информираност по проблематиката и за запознаване с последните научни достижения при напояване с регенерирани води.

Резултат:

2. Повишен интерес към административните услуги свързани с регенерираната вода от страна на земеделските стопани.

Действия:

2.1. Предоставяне на техническа помощ за облекчаване от документална работа на земеделските стопани, които реализират проект за напояване с регенерирана вода, вкл. изграждане на напоителна инфраструктура.

2.2. Предоставяне на консултации на производителите относно повторното използване на водата и алтернативни форми на напояване, различни от традиционните

2.3. Популяризиране на т.нар. „уедрено ползване“, без промяна на правото на собственост.

ПУБЛИЧНИ И ЧАСТНИ СТИМУЛИ

Цел: Наличие на финансови стимули чрез мерки на публичната и частната политика в подкрепа на повторната употреба на вода за напояване.

Резултат:

1. Държавата инвестира в инфраструктурата за допълнително пречистване на води и за напояване.

Действия:

1.1. Активно участие на заинтересованите страни в подмярка 4.3 „Подкрепа за инвестиции в инфраструктура, свързана с развитието, модернизирването или адаптирането на селското и горското стопанство“ от Програмата за развитие на селските райони 2014 - 2020 г. (ПРСР);

1.2. Изработване на становище относно необходимостта от целево финансиране на пречиствателни съоръжения от оперативните програми на Република България 2021 - 2027 г. и изпращането му до МОСВ и ОПОС, както и до МЗХГ и ПРСР.

Резултат:

2. Различните компетентни органи, водни оператори и администрацията предоставят директни икономически стимули на земеделските стопани, които използват регенерирана вода за напояване.

Действия:

2.1: Проучване на нагласите на органите вземащи решенията (политици, КЕВР, министри) относно възможността за субсидиране (прилагане на преференциални цени) на електроенергията за съоръженията за допълнително пречистване на водите.

2.2: Изготвяне на набор от предложения до съответните компетентни органи (МОСВ, МЗХГ, МРРБ и др.) относно директни икономически стимули за земеделците при поливане с регенерирана вода.

Резултат:

3. Разрастване на повторната употреба на вода за напояване при розопроизводството и техническите култури.

Действия:

3.1. Информационна кампания за разясняване на ползата и целесъобразността от поливане с регенерирана вода при тези култури.

ИНВЕСТИЦИИ

Цел: Публичните и частните заинтересовани страни да инвестират в научни изследвания и технологии за подобряване и разширяване на използването на регенерирана вода в селското стопанство.

Резултат:

1. Публичният и частният сектори инвестират в научни изследвания за повишаване качеството на земеделската продукция и на водата, разпределението и цялостното използване на регенерираните води.

Действия:

1.1. Изготвяне на предложения до МОН, МЗХГ и МИ за създаване на програми за подпомагане на научните изследвания в областта на използването на регенерираната вода за поливани цели.

ИНВЕСТИЦИИ

Резултат:

2. Земеделските производители и собствениците на съоръженията за регенерирана вода са информирани и са консултирани по отношение на новите технологии за пречистване на водата и тяхното приложение в селското стопанство.

Действия:

2.1. НССЗ и технологичните развойни компании извършват разяснителни кампании, съветват, консултират и обучават земеделските производители и операторите на пречиствателни станции за качеството на регенерираната вода, новите технологии в областта на пречистването и ползите от тях;

2.2: Създаване на подходяща работна среда (инкубатор) за сътрудничество и споделяне на информация за повторната употреба на вода в земеделието в област Пловдив.

ЕВРОПЕЙСКА МРЕЖА

Резултат:

1. Налична е европейска мрежа за разпространение на съществуващи резултати и обмен на най-добри практики по отношение на използването на регенерирана вода.

Действия:

1.1. Създаване на интернет сайт, база данни или под-меню в публичен портал с цел събиране, обобщаване и разпространение на наличната информация в областта на регенерираните води;

1.2. Участие в създаването на нови или на съществуващи европейски и национални мрежи за регенерирана вода;

1.3. Участие в европейски изследователски проекти, което ще подпомогне връзките и постигане на научни резултати от напояване с регенерирани води в земеделието.

СОЦИАЛНО ПРИЕМАНЕ

Цел: Мнозинството от общественото мнение е настроено положително и приема земеделските продукти, напоявани с регенерирана вода

Резултат:

1. Широката общественост е информирана и запозната с ползите от напояване с регенерирана вода в селското стопанство.

Действия:

1.1. Провеждане на информационни кампании и кампании за повишаване на осведомеността, показващи ползите от повторна употреба на регенерирана вода, както и информационни събития, разпространение на нови и съществуващи информационни материали относно регенерираната вода и др.

1.2. Разпространяване на успешни примери от България и ЕС, както и световни практики относно повторната употреба на вода.

1.3. Провеждане на анкети и анализиране на събраната обратна информация от заинтересованите страни и широката общественост на регион Пловдив след информационни кампании

СОЦИАЛНО ПРИЕМАНЕ

Резултат:

2. Общественото мнение е наясно с ползите от повторната употреба, за да се изправи срещу недостига на вода и да спомогне за опазване на околната среда.

Действия:

2.1. Провеждане на информационни кампании и кампании за повишаване на осведомеността, показващи ползите от повторна употреба на регенерирана вода, както и информационни събития, разпространение на нови и съществуващи информационни материали относно регенерираната вода.

2.2. Включване на информация за повторната употреба на вода в селското стопанство в лекции във водещи университети в България. Провеждане на специални обучителни модули, предназначени да предават знания по темата.

Благодаря за вниманието!

доц. Стефан Шилев
Аграрен университет – Пловдив

[E-mail: stefan.shilev@au-plovdiv.bg](mailto:stefan.shilev@au-plovdiv.bg)

www.au-plovdiv.bg

www.suwanu-europe.eu

This project has received funding from the European Union's H2020 Research & Innovation programme under grant agreement N° 818088